

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Motie ouderenbeleid (8 november 2022)

DATUM
17 mei 2024
Verz. 17 mei 2024

BIJLAGEN
1

BEHANDELD DOOR
MB (Mark) Bijker

TELEFOONNUMMER
06 – 11 45 91 27

ONZE REFERENTIE
2024.01638

E-MAILADRES
mark.bijker@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Met deze raadsinformatiebrief informeer ik u over de stand van zaken met betrekking tot het ouderenbeleid als integrale benadering binnen het gemeentelijk beleid en als uitwerking van de [motie ouderenbeleid van 8 november 2022](#), zoals door uw Raad unaniem werd aangenomen. In de motie wordt aan het college gevraagd:

- Om aan de gemeenteraad jaarlijks en voor de 1e keer uiterlijk in het eerste kwartaal van 2023 een integraal overzicht te geven van de ambities, voornemens/acties en financiën gericht op ouderen in de gemeente Maastricht inzake de periode 2023-2026.
- Deze inventarisatie betreft de beleidsvelden Wonen, Ontmoeting, Gezondheid, Zorg en mantelzorg, Veiligheid, Informatie en communicatie. Later is hier nog Cultuur(participatie) en Sport/Bewegen aan toegevoegd.

In uitwerking van bovenvermelde motie hebben we u in juni 2023 de eerste rapportage aangeboden waarin bovenstaande vragen zijn beantwoord.

Wij zegden u toe jaarlijks een dergelijke rapportage te verstrekken met de laatste gegevens. Bijgaand treft u de rapportage "Inventarisatie Ouderenbeleid over 2023" aan, waarin de laatste stand van zaken naar voren komt met betrekking tot ouderen binnen de gemeentelijke beleidsvelden die in de motie worden benoemd. Het gaat dan om de specifieke aandacht die is uitgegaan naar onze oudere inwoners (65+) in het jaar 2023. Met betrekking tot het financieel overzicht behoort net als vorig jaar nogmaals de kanttekening dat, wegens het niet voeren van een doelgroepenbeleid, de middelenbesteding specifiek voor ouderen niet binnen alle beleidsdomeinen even scherp af te lijnen is.

DATUM
17 mei 2024

Met de aangeboden rapportage ga ik ervan uit u de laatste stand van zaken te hebben gegeven met betrekking tot onze aandacht en inspanningen gericht op onze oudere inwoners binnen de beleidsvelden die in de motie zijn genoemd.

Hoogachtend,

Frans Bastiaens
Wethouder Stedelijke Ontwikkeling, Cultuur, Veerkrachtige Wijken en Ouderenbeleid

Inventarisatie Ouderenbeleid

Uitwerking van de “Motie Ouderenbeleid” over het jaar 2023

Mei 2024

Mark Bijker
Beleidsmedewerker
III

Gemeente Maastricht

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	3
Samenvatting	4
1. Wonen	4
2. Ontmoeten	5
3. Gezondheid	5
4. Sport/Bewegen	6
5. Zorg/Mantelzorg	7
6. Veiligheid	7
7. Informatie/Communicatie	8
8. Cultuur(participatie)	8
Conclusie	9
Bijlage	10
1. Inventarisatie visie, ambities en realisaties	12
1.1 Wonen	14
1.2 Ontmoeten en de Lokale Aanpak Eenzaamheid	16
1.3 Gezondheid	18
1.4 Sport en bewegen	19
1.5 Zorg en mantelzorg	20
1.6 Veiligheid	22
1.7 Informatie en communicatie	25
1.8 Cultuur(participatie)	25
2. Voorbeelden van activiteiten in het kader van Cultuur(participatie)	27
3. Voorbeelden van activiteiten in het kader van Zorg en Mantelzorg	29

Voorwoord

Hoewel er binnen de Gemeente Maastricht geen specifiek doelgroepenbeleid wordt gevoerd, vormen de 65+ers een substantieel onderdeel van de populatie van Maastricht. De ouderen zijn dan ook een belangrijke aandachtsgroep bij het vormgeven van het gemeentelijke beleid in de verschillende domeinen.

In de motie Ouderenbeleid, die in 2022 unaniem door de Raad is aangenomen, wordt gevraagd:

- Een integraal overzicht te geven van de ambities, voornemens/acties en financiën gericht op oudere inwoners van Maastricht inzake de periode 2022-2026;

- De inventarisatie betreft de beleidsvelden Wonen, Ontmoeten, Gezondheid, Zorg/Mantelzorg, Veiligheid en Informatie/Communicatie. Hier is later nog het beleidsveld Cultuur(participatie) bij gekomen.

Jaarlijks zal er een update worden gegeven van de ontwikkelingen aangaande onze ouderen in Maastricht en met betrekking tot de bovengenoemde beleidsvelden. De voorliggende monitor van het ouderenbeleid is de tweede editie.

Leeswijzer

In de samenvatting presenteren wij u per beleidsveld de belangrijkste ontwikkelingen in 2023 ten opzichte van de nulmeting uit 2022 welke wij afsluiten met een conclusie. De volledige inventarisatie, van het ouderenbeleid op elk beleidsveld, toegespitst op de visie, ambities en realisaties wordt opgenomen als bijlage.

Samenvatting

Binnen onze gemeente is de aandacht voor onze oudere inwoners (65 jaar en ouder) integraal verankerd in diverse beleidsvelden. In de inventarisatie, welke is opgenomen als bijlage, worden de beleidsvelden/thema's uit de motie "Ouderenbeleid" behandeld.

1. Wonen

Ook in 2023 bestond de kern van ons woonbeleid uit het voorzien in voldoende, betaalbare en kwalitatief goede woningen voor de huidige en toekomstige Maastrichtenaren. Maastricht: prettige woonstad voor iedereen. In 2023 liepen hiervoor een aantal projecten.

Servatius heeft een project in Blauwdorp¹ opgeleverd. Hier zijn 115 woningen

gerenoveerd en 136 appartementen gebouwd. 42 hiervan zijn specifiek ingericht voor de senioren doelgroep. Zo komen er, naast de levensloopbestendigheid, o.a. per verdieping scootmobiel bergingen. Bij de overige complexen komen deze bergingen bijvoorbeeld in de kelder.

Ook is gestart met fase 2 en het laatste deel van de verbouwing aan de Tillystraat in Wittevrouwenveld²: de bouw van 14 hofwoningen aan het pleintje. Deze zullen worden ingericht als seniorenwoningen.

Eind 2023 is Woonpunt begonnen met de sloop en nieuwbouw van het Poortgebouw³. In totaal komen er 102 appartementen die bestaan uit een mix van sociale huur en middenhuur.

¹ [De Blauwe Loper - Servatius](#)

² [Start bouw 14 hofwoningen aan Tillystraat - Servatius](#)

³ [Pottenberg, Maastricht :: Woonpunt](#)

In het Poortgebouw komen 56 levensloopbestendige appartementen en in de Mammoetflat 46. Woonpunt heeft daarnaast 28 levensloopbestendige en energiezuinige woningen in de Maastrichtse wijk Nazareth⁴ gerealiseerd in 2023.

De vergunning is verleend voor de (ver)bouw(ing) van klooster Calvariënberg⁵ met als bijzonder uitgangspunt de zorginfrastructuur binnen het complex. Het complex zal worden ontwikkeld tot een hedendaags wooncomplex van 123 appartementen, waarvan 47 appartementen de mogelijkheid krijgen op zorg aan huis. Doorkijkend naar de toekomst zal er in 2024 een (concept) woonzorgvisie worden opgesteld, waarbij wonen en zorg aan elkaar verbonden worden voor diverse doelgroepen, waaronder ouderen. Een beleidsmedewerker is geworven met de specifieke taak dit concept in het bijzonder, alsook de woonzorgvisie in zijn geheel te borgen, respectievelijk op te volgen.

2. Ontmoeten

Meer dan 50% van de ouderen geeft aan zich weleens eenzaam te voelen. Dit wordt extra onder de aandacht gebracht middels het landelijke actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid' maar ook met nieuwe lokale activiteiten zoals 'Kerstavond voor Iedereen'. Op kerstavond 2023 werden 120 eenzame en minderdraagkrachtige inwoners van Maastricht getraakteerd op een driegangen Kerstmenu. Dit initiatief zal in 2024 een vervolg krijgen.

Maastricht beschikt over een groot scala aan ontmoetingsactiviteiten voor ouderen. Zo waren er in de periode 2023 15 Huiskamers speciaal voor ontmoeting voor ouderen en 17 gemeenschapshuizen van waaruit allerlei initiatieven vormgegeven worden. Er is ingezet op publiekscampagnes zoals Stichting Senior Centraal met het tv-programma 'Good Veurein' en de informatiebijeenkomsten in de buurten 'Good Veurein in de buurt'.

Begin 2024 is een Signaalpunt tegen Eenzaamheid ingericht via Humanitas. Hier stimuleren we meedoen en ontmoeten in de buurt en stad en werken we samen met netwerken gericht op het tegengaan van eenzaamheid (met onder andere een nieuw op te richten Lokale Coalitie tegen Eenzaamheid).

3. Gezondheid

In 2023 is besloten om het huidige regionale gezondheidsbeleid 'Zuid Springt eruit' met één jaar te verlengen. Tevens werd voorgesteld om in 2024, op basis van de dan verkregen inzichten vanuit Trendbreuk, het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), een nieuw regionaal gezondheidsbeleid voor Zuid-Limburg op te stellen.

⁴ [Nazareth, Maastricht :: Woonpunt](#)

⁵ [Klooster Calvariënberg](#)

Met het tot stand komen van IZA en GALA in 2023, werd een project gestart dat 'vitaal ouder worden' heet. Onderdelen hiervan zijn het seniorplus+ aanbod van Maastricht Sport en DansWEB van de Cultuurmakers Maastricht. Ook onderdelen binnen GALA als valpreventie, zorgen voor een gezonde leefomgeving (fysieke omgeving), gecombineerde leefstijl interventies volwassenen, mentale gezondheid, welzijn op recept, één tegen eenzaamheid, mantelzorg en gezond bewegen dragen daaraan bij en gaan vanuit GALA integraal worden ingericht.

Zuid-Limburg en ook Maastricht kenmerken zich door grote structurele gezondheidsachterstanden op nagenoeg alle onderdelen. Binnen de GGZ- preventie en gezondheidsbevordering wordt gericht ingezet op de doelgroep senioren als het gaat om preventie, verslavingsproblematiek (met name alcoholproblematiek) en mentale problemen (rouwverwerking, stress).

De professionele ouderenzorg staat voor grote uitdagingen. Met name de krapte in het aanbod dwingt ons meer dan ooit om de ondersteuning complementair te organiseren; complementair aan de eigen mogelijkheden (Positieve Gezondheid). In Maastricht ligt hiervoor een goede basis. Met de positionering van de wijkverpleging in de toegang tot dagbesteding - en de ambitie dit verder te verbreden naar andere vormen van Wmo ondersteuning - zijn we koploper. De wijkverpleging staat in het brandpunt van het veranderend zorglandschap en coördineert alle zorg rondom de cliënt en stemt deze af met andere

hulpverleners, zoals de huisarts, medisch specialist en maatschappelijk werker.

4. Sport/Bewegen

De uitvoeringsnota sport- en beweegstimulering 2020-2025 is nog altijd van kracht. Hierin werd gesteld dat de sport- en beweegdeelname van senioren in bepaalde wijken achter blijft. In een aantal specifieke wijken is er daarom extra aandacht middels het wijkgericht werken in de wijkteams. Hier neemt Maastricht Sport actief deel aan de wijkteams en zetten zij sterk in op beweeggroepen, het programma Beweeg Bewust, in nauwe samenwerking met huisartsen, fysiotherapeuten, MUMC+ Beweeghuis om de senioren te stimuleren naar een actieve leefstijl. Dit programma kent ongeveer 40 Senior+ groepen met een bereik van ± 1.200 unieke deelnemers per week en een gemiddelde leeftijd van 69 jaar. Maastricht Sport wil sport en bewegen het smeermiddel laten zijn voor een actieve leefstijl middels o.a. het Seniorplus+ aanbod. Concreet voor ouderen is sport en bewegen een manier en middel om uiting te geven aan participatie, om eenzaamheid te doorbreken en letterlijk en figuurlijk in beweging te komen of te blijven.

5. Zorg/Mantelzorg

De cliëntervaring binnen de maatschappelijke ondersteuning toont aan dat de tevredenheid hoog is. Het effect van de ondersteuning op de kwaliteit van leven blijft consistent t.o.v. 2022. Uit het cliëntervaringsonderzoek 2023 (CEO 2023⁶) scoren we maar liefst 81% (in 2022 bedroeg dit 80%).

De toekomstbestendigheid van de maatschappelijke ondersteuning is echter een zorgpunt. Het groeiend aantal ouderen in combinatie met de krimpende arbeidsmarkt van zorg en ondersteuning leidt tot wachtlijsten bij de dienstverlening huishoudelijke hulp. Hiervoor wordt het beleid van Huishoudelijke Hulp op dit moment herijkt. De raad is daar in de domeinvergadering van februari 2024 over geïnformeerd.

Eveneens is in deze vergadering het Deltaplan van Envida aan u gepresenteerd met speciale aandacht voor ouderenzorg. Om langer zelfstandig thuis wonen mogelijk te (blijven) maken, is het nodig dat inwoners minder leunen (op de overheid) en meer steunen (op hun eigen mogelijkheden en die van de omgeving). De mantelzorger wordt daarom binnen GALA ook meegenomen.

6. Veiligheid

De meldingen over ouderenmishandeling 2023 in Maastricht zijn vergelijkbaar met het landelijk beeld⁷. In 2022 zijn er 10 meldingen binnengekomen bij Veilig Thuis en in 2023 zijn er, tot 31-10-2023,

4 meldingen opgevolgd betreffende ouderenmishandeling. Ook heeft Veilig Thuis een adviesfunctie als het gaat om ouderenmishandeling. In 2022 zijn er 29 adviezen gegeven en tot 31-10-2023 zijn er 25 adviezen gegeven.

De bewustwording rondom ouderenmishandeling kunnen we (verder) vergroten en met name rondom financieel misbruik van ouderen. Kortom ervoor zorgen dat ouderenmishandeling uit de taboesfeer komt. In Zuid-Limburg is er een lokale alliantie rondom het onderwerp 'Financieel veilig ouder worden'⁸. Een lokale alliantie is een netwerk van (commerciële en niet-commerciële) private en publieke deelnemers die hun kennis van financieel misbruik van ouderen delen en bundelen. Vanuit de Gemeente Maastricht sluiten wij hier sinds 2023 bij aan.

De regiovisie wordt begin 2024 tezamen met een uitvoeringsplan voor besluitvorming aangeboden aan de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Ouderenmishandeling is hiervan één van de onderdelen.

⁶ Cliëntervaringsonderzoek (CEO) WMO 2023 I
(maastricht.parlaeus.nl)

⁷ [Dashboard Veilig Thuis \(cbs.nl\)](https://dashboard.veiligthuis.nl/)

⁸ [Lokale alliantie Zuid-Limburg | Organisaties | Huiselijk Geweld](#)

Voor verkeersveiligheid is de situatie in Maastricht vergelijkbaar met de landelijke trend: de belangrijkste risicostijging bij ouderen doet zich voor bij de leeftijdsgroep van 75 jaar en ouder. De e-bike zorgt voor meer ongelukken op de fiets waar ouderen bij betrokken zijn. In Maastricht zetten we gericht in op o.a. gedragsinterventies, zoals het programma “Doortrappen”.

7. Informatie/Communicatie

Uit het mediaonderzoek van 2023⁹, waarvan de resultaten in januari 2024 werden gepresenteerd, blijkt dat de gemeentelijke media-mix een bereik heeft van 94% in de leeftijdscategorie 65 – 74 en 91% bij de Maastrichtenaren van 75 jaar en ouder. In 2022¹⁰ betrof dit respectievelijk 92% en 94%. Onder de 65-74-jarigen heeft iedereen toegang tot internet en bij de 75-plussers is dat 95%. Dat is een stijging t.o.v. 2022. Toen was het namelijk 95% van de 65-74-jarigen en slechts 86% van de 75-plussers.

Bij ouderen is de opgave vooral het verbinden van mensen met hun directe leefomgeving, en andersom. Dit bevordert de vitaliteit van bewoner en buurt, gaat eenzaamheid tegen en stimuleert betrokkenheid en gemeenschapszin tot op hoge leeftijd. We sluiten onze ogen niet voor de steeds verdergaande digitalisering, en willen ouderen ook bij die ontwikkeling betrekken. Zo biedt Centre Céramique¹¹ een - fysieke - cursus aan om mensen wegwijs te maken op het internet genaamd Klik&Tik. Ook is er een Informatiepunt Digitale Overheid waar ze

je laten zien waar je alle informatie kunt vinden en hoe het werkt. Tegelijkertijd willen we de brug slaan tussen de digitale en echte wereld, onder meer door Thuis in Maastricht sterk te verbinden met buurtbladen. Met name ouderen profiteren dan van een heropleving van fysieke communicatie in hun directe leefomgeving.

8. Cultuur(participatie)

De Maastrichtse cultuurvisie “Cultuur maakt Maastricht. Maastricht maakt cultuur” onderstreept het belang van het maken en beleven van cultuur. We doen dit door samen met sociale en culturele partners te zoeken naar uitbreiding, aanpassing en continuering van lopende projecten waaronder Sjoen Mestreech, Kunst aan de keukentafel, Dansweb en De Onzichtbare Collectie van de Cultuurmakers Maastricht.

Cultuurparticipatie is 1 van de 15 onderdelen welke binnen IZA en GALA een plek gaat krijgen. De uitvoering van IZA en GALA bevond zich in 2023 in een overgangsjaar en zal in 2024 verder vormgegeven worden.

Actieve, vitale ouderen weten over het algemeen zelf de weg naar kunst en cultuur te vinden. Onze focus binnen cultuurparticipatie voor ouderen ligt daarom voornamelijk bij de kwetsbare ouderen en ouderen met een intensieve zorgbehoefte. Daar ligt ook de aandacht van de cultuurcoach ouderen, waarop we blijven inzetten.

⁹ [Mediaonderzoek 2023 | Gemeente Maastricht](#)

¹⁰ [Mediaonderzoek 2022 | Gemeente Maastricht](#)

¹¹ [Informatiepunt Digitale Overheid :: Centre Céramique \(\[centreceramique.nl\]\(http://centreceramique.nl\)\)](#)

Conclusie

De inventarisatie van het ouderenbeleid in de Gemeente Maastricht toont een brede inzet over alle beleidsvelden. Initiatieven op Wonen, Ontmoeten, Gezondheid, Sport en Bewegen, Zorg/mantelzorg, Veiligheid, Informatie/communicatie en Cultuur(participatie) tonen toewijding aan het welzijn en de belangen van de oudere inwoners. Hoewel vooruitgang is geboekt, zijn verdere integratie en coördinatie nodig voor effectiever beleid. Door voortdurende inzet en evaluatie kunnen we bouwen aan een inclusieve gemeente die aandacht en zorg draagt voor haar oudere inwoners.

Het woonbeleid richt zich op het creëren van levensloopbestendige woningen en herontwikkeling van bestaande gebouwen om tegemoet te komen aan de behoeften van ouderen.

Het stimuleren van ontmoetingen en het aanpakken van eenzaamheid hebben geleid tot diverse lokale initiatieven en campagnes, waaronder het Signaalpunt tegen Eenzaamheid. Ontmoeten is een thema dat in alle recente participatietrajecten (stadsdeelbezoeken, burgerberaad) als belangrijk wordt gevonden. De gemeente ziet als haar rol om ruimte voor toevallige ontmoeting te scheppen/behouden/faciliteren en te subsidiëren.

Op het gebied van gezondheid wordt gewerkt aan een integrale aanpak van vitaal ouder worden, waarbij verschillende aspecten van gezondheid en welzijn worden betrokken. Met de positionering van de wijkverpleging in de toegang tot dagbesteding - en de ambitie dit verder te verbreden naar andere vormen van Wmo ondersteuning - zijn we koploper. Toch liggen er flinke uitdagingen in de vorm van de dubbele vergrijzing.

Sport en beweging worden ingezet als middel om participatie te bevorderen en eenzaamheid te doorbreken, met

speciale aandacht voor niet-vitale ouderen middels het Seniorplus+ aanbod van Maastricht Sport en deelname aan de wijkteams.

De ondersteuning van mantelzorgers is ook van essentieel belang voor de ouderen derhalve wordt mantelzorg ook meegenomen in GALA. Om langer zelfstandig thuis wonen mogelijk te (blijven) maken, is het nodig dat inwoners minder leunen (op de overheid) en meer steunen (op hun eigen mogelijkheden en die van de omgeving).

Het bevorderen van veiligheid, zowel fysiek als financieel, is ook een belangrijke pijlers van het ouderenbeleid. De regionale visie zal in 2024 verder vormgegeven gaan worden.

De communicatie en informatievoorziening voor ouderen worden continu verbeterd, waarbij zowel digitale als fysieke kanalen worden benut om ouderen te bereiken en te betrekken bij de gemeenschap. Zo heeft de media-mix een bereik van 94% in de leeftijdscategorie 65 – 74 en 91% bij de 75+ doelgroep.

Op het gebied van cultuurparticipatie wordt gezocht naar manieren om ook kwetsbare ouderen en ouderen met een intensieve zorgbehoefte te betrekken bij culturele activiteiten. De Cultuurmakers Maastricht en de cultuurcoach oudere hebben hiertoe initiatieven opgezet en zetten deze inspanningen voort.

Hoewel er vooruitgang is geboekt op alle beleidsvlakken, zijn er ook nog kansen voor verdere integratie en ontwikkeling van het ouderenbeleid, met name binnen het kader van IZA/GALA. Tot slot, kan een doorontwikkeling van de inventarisatie naar een dashboard bijdragen aan het monitoren van de voortgang en het identificeren van verdere verbeterpunten op vlak van aandacht voor ouderen binnen het gemeentelijk beleid.

Bijlage

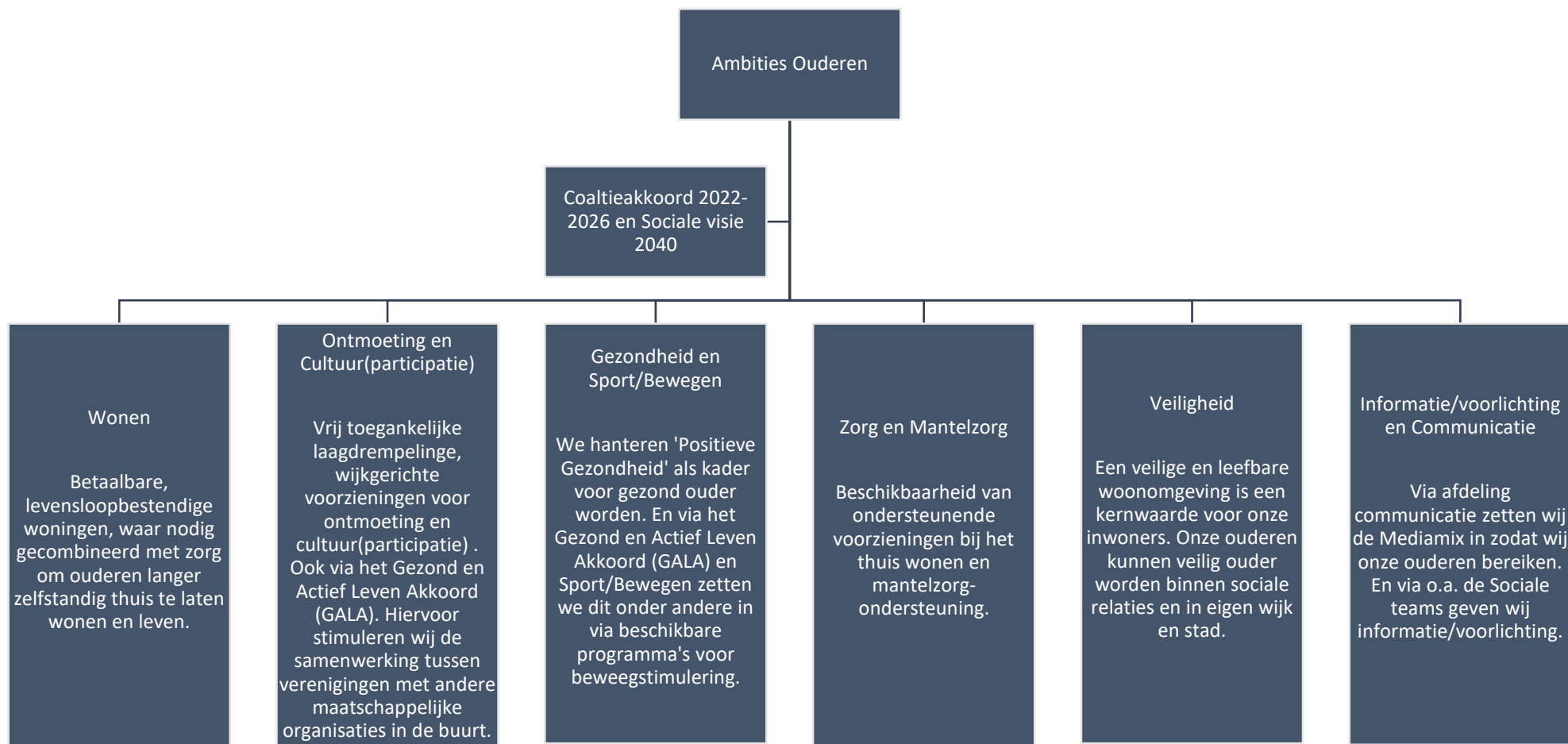

1. Inventarisatie visie, ambities en realisaties

Visie en ambities ten aanzien van ouderen in Maastricht:

Visie ouderen collegeperiode 2022-2026

De inrichting van onze stad draagt eraan bij dat ouderen zich fysiek, emotioneel en sociaal in balans voelen. Positieve gezondheid is daarbij het uitgangspunt. We zetten in op het verkleinen van gezondheidsverschillen, waarbij prioritaire veerkrachtige wijken voorrang krijgen. Is ondersteuning nodig, dan wordt deze tijdig, proactief en mensgericht geleverd via structurele samenwerking vanuit zorg, welzijn, cultuur en (informele) zorg/ondersteuning. Maastricht kent daarvoor geen specifiek ouderenbeleid en zet in op inclusie (Sociale visie 2040).

1.1 Wonen

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit een ouderenperspectief

De [Woonvisie Maastricht 2018](#) “Goed stedelijk wonen voor iedereen” geeft aan hoe iedereen op een prettige manier in Maastricht kan wonen. De gemeente (ver-)bouwt, verhuurt en verdeelt geen woningen. Dat doen onze bewoners, woningcorporaties en andere (markt)partijen. De woonvisie is dan ook een uitnodiging aan deze partners om gezamenlijk en op innovatieve wijze maatschappelijke meerwaarde in de stad te creëren. De meest recente uitwerking van deze woningbouwopgave in cijfers is vastgesteld in de [Woonprogrammering Maastricht 2021-2030](#).

Goed stedelijk wonen is voor iedereen van belang. Maar wellicht nog meer dan bij andere doelgroepen is voor ouderen het zorggeschikt (maken van) woonaanbod van belang. Dit kan namelijk bijdragen aan langer zelfstandig thuis wonen en doorstroming op de woningmarkt.

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van wonen?

Bij de [Woonprogrammering Maastricht 2021-2030](#) worden ‘de ouderen’ niet gedefinieerd. Zoveel mensen – zoveel woonwensen. Wel wordt er gesproken over 600 woonzorgwoningen senioren, omdat de woningen ook geschikt zijn voor senioren om in te wonen, maar niet specifiek daartoe bedoeld zijn.

	Sociale huur	Midden huur	Koop €150-250k	Koop €250-350k	Koop >€350k	Totaal
Woonzorgwoningen senioren ¹²	200	100	100	100	100	600

Meer woonzorgwoningen kunnen mogelijk ook bijdragen aan het verhogen van de percentages van bewoners die het eens zijn met stellingen die in de Buurtpeiling worden voorgelegd met betrekking tot hun woning. De buurtpeiling 2022 laat in onderstaande tabel ‘stellingen met betrekking tot de woning’ het volgende zien:

Stellingen over de woning waarin iemand woont (% dat ‘helemaal eens’ óf ‘eens’ heeft geantwoord)						
indeling geschikt	ademt goede sfeer	geen hinderlijke obstakels	geschikt om thuis te werken	slecht onderhouden	te groot	te klein
86,4%	81,8%	59,6%	65,2%	14,0%	6,4%	10,3%

Andere zaken die kunnen bijdragen aan het verhogen van deze percentages zijn:

- de inzet van de Wmo middelen voor het levensloopgeschikt maken van bestaande woningen;
- renovaties door corporaties, marktpartijen en inwoners die bijdragen aan de verduurzaming, indeling, vergroting, zorggeschiktheid en het onderhoud van bestaande woningen;
- niet beïnvloedbare aspecten zoals consumentenvertrouwen, maatschappelijke trends en ontwikkelingen die de interpretatie beïnvloeden van begrippen als ‘groot’, ‘hinderlijk’, etc.

Het is dus niet zo dat enkel nieuwbouw of renovaties bijdragen aan de stijging dan wel daling van deze percentages.

Voor wat betreft de renovaties die worden opgepakt door corporaties, marktpartijen en inwoners zijn er zo’n 2.200 woningen die levensloopbestendig moeten worden gemaakt ([Woonprogrammering Maastricht 2021-2030](#)). Tot slot verdient de verduurzaming van de woningvoorraad het komende decennium bijzondere aandacht.

3. Acties & Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

We werken in Maastricht aan een woningvoorraad met betaalbare, toekomstbestendige en duurzame kamers, appartementen en huizen voor diverse doelgroepen in Maastricht door actief woonbeleid en daarbij zetten we in op het stimuleren van doorstroom op de woningmarkt door het toevoegen van levensloopbestendige woningen voor senioren/ouderen en betere communicatie over de voor- en nadelen van een mogelijke verhuizing. Ook stellen we een –wettelijk verplichte – woonzorgvisie op waarbij wonen en zorg aan elkaar verbonden worden voor diverse doelgroepen.

Een van de ambities is ‘voor iedereen een passend huis!’. Om mensen met een zorg- of ondersteuningsbehoefte zo lang mogelijk en (weer) zelfstandig te laten wonen is maatwerk nodig. Dit vraagt om

¹² Bron: Companen, 2020

geschikte woningen, een aanbod van zorg- en ondersteuning en een fysieke en sociale leefomgeving die ondersteunt. Langer thuis wonen hoeft niet te betekenen dat je in hetzelfde huis blijft wonen; doorstromen naar een meer passende woning kan ook.

In de meerjarige prestatieafspraken 2022-2026 met woningcorporaties is in 2022 vastgesteld dat in totaal 1.216 zorgwoningen worden toegevoegd, door nieuwbouw dan wel transformatie.

Daarnaast zijn ook inhoudelijke afspraken gemaakt met de woningcorporaties over de regeling medische noodzaak in de afspraken over woonruimteverdeling en zijn afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheden bij woningaanpassing binnen de Wmo.

4. Middelen

Er zijn geen middelen specifiek voor woningen voor ouderen gereserveerd. Zorggeschikte of levensloopgeschikte woningen zijn beschikbaar voor alle leeftijdscategorieën, waarbij bewoners met een Wmo-indicatie voorrang kunnen krijgen op zorggeschikte woningen die verhuurd worden door woningcorporaties.

Acties (niet specifiek voor ouderen)	2023
<u>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing</u> Dit betreft onder andere de (co)financiering van buitenruimte bij herstructureringsprojecten door de woningcorporaties. Bij herstructurering is er vaak sprake van grootschalige renovaties en sloop/nieuwbouw waardoor bestaande woningen meer levensloopgeschikt en duurzaam worden gemaakt.	€ 6.762.000
<u>De uitvoering van de verordening opkoopbescherming</u> De uitvoering van de verordening opkoopbescherming draagt bij aan (het behouden van) een woningvoorraad met betaalbare, toekomstbestendige en duurzame kamers, appartementen en huizen voor diverse doelgroepen, waaronder ouderen, in Maastricht.	€ 368.000

Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Suzanne Mestrom (suzanne.mestrom@maastricht.nl).

1.2 Ontmoeten en de Lokale Aanpak Eenzaamheid

Ontmoeten

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit een ouderenperspectief

Een van de uitgangspunten binnen dit beleidsthema is het landelijk programma 'Langer Thuis' (LT), waarin het volgende is overgenomen: 'het versterken van de zelfredzaamheid van ouderen en hun sociale omgeving', waarbij wordt gewerkt aan het bevorderen van contacten tussen buurtbewoners, het verenigingsleven en maatschappelijke/culturele initiatieven. Er wordt mede daardoor gewerkt aan een stevige sociale basis. In de Sociale Visie 2040 staat het begrip Positieve Gezondheid centraal.

- Bieden van een **basisinfrastructuur**, voor ontmoeting en ondersteuning.
 - o Fysieke plekken (gemeenschapshuizen, huiskamers)
 - o Activiteiten waarvoor inwoners actief worden uitgenodigd (sport, cultuur, bewonersinitiatieven) en
 - o Professionals in de sociale basis die onze meest kwetsbare inwoners benaderen.
- Vormen van **netwerken** om eenzaamheid tegen te gaan en sociale verbinding te stimuleren.
- Via **gebiedsgerichte** samenwerking aansluiten bij de gemeenschap.

We streven in Maastricht naar vrij toegankelijke, laagdrempelige, wijkgerichte voorzieningen als sociale basis voor ontmoeting en ontwikkeling die zo goed mogelijk bij de behoeften van ouderen aansluit.

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van participatie en ontmoeting?

In de Buurtpeiling 2022 komen de volgende cijfers naar voren:

- In Maastricht vindt 79,8% (gemiddelde van alle leeftijdscategorieën) dat men voldoende contacten heeft.
- In Maastricht vindt 80,5% van de inwoners van 66 jaar en ouder dat men voldoende contacten heeft.

3. Acties & Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

In het kader van de Sociale Visie 2040 werken we, samen met inwoners en partners in de stad en onze regio, aan een gezonde en veilige leefomgeving. De gemeente Maastricht is bezig met het versterken van de sociale basis vanuit haar sociale visie 2040. De visie biedt focus en richting voor de gehele gemeentelijke organisatie. De gemeente zet in ieder geval in op het realiseren van een herkenbaar, laagdrempelig (vrij toegankelijk) basisaanbod van informele en formele activiteiten, ondersteuning en voorzieningen in de buurt of wijk (gebied). Dit aanbod is gericht op zelfredzaamheid, talenten ontwikkelen en meedoen. Het is belangrijk om hierbij ook de specifieke behoeften van ouderen als een van de uitgangspunten te hanteren.

Concreet faciliteren we op de volgende manieren participatie/meedoen en ontmoeting voor ouderen:

Subsidiëren, faciliteren en ondersteunen van vrijwilligersinitiatieven, bewonersinitiatieven en 'huiskamers' (Huiskamers) en Algemene voorzieningen in de verschillende buurten van Maastricht:

- In Maastricht waren in de periode 2023 **15 Huiskamers** speciaal voor ontmoeting voor ouderen, verspreid over de gehele stad, bijvoorbeeld in Heer, Heugemerveld, Daalhof, Frontenkwartier, Borgharen en Mariaberg. Zelfstandige clubs en verenigingen uit de buurt geven samen vorm aan deze Huiskamers die dan ook voornamelijk gerund worden door vrijwilligers.
- **Kleinschalige dagactiviteiten** (kaarten, cursussen, kennis delen) in de buurten, zoals de Koffiepot en Ouderen sociëteit Belfort, 't Gilde, Deken Hannemanstichting, Stichting Gouden Uren, Stichting Vier 't Leven.
- **Informatievoorziening specifiek voor senioren/ouderen:** Stichting Senior Centraal met het tv-programma 'Good Veurein' en de informatiebijeenkomsten in de buurten 'Good Veurein in de buurt'.
- **Algemene voorzieningen** met algemeen toegankelijke dagactiviteiten zoals Azaro en Werkhuis, Athos, de kinderboerderijen.

Verder bestaat ook de mogelijkheid tot ontmoeting in gemeenschapshuizen en woonzorgcentra voor ouderen.

4. Middelen

Er zijn binnen de subsidieregeling 'Versterken van de sociale en maatschappelijke basis door vrijwillige inzet 2022-2024' geen specifieke middelen voor activiteiten voor ouderen gereserveerd. Grofweg kan worden gesteld dat iets minder dan de helft van het beschikbare budget, ongeveer € 500.000 via activiteiten direct of indirect aan ouderen ten goede komt. Denk hierbij aan de huiskamers, sociale restaurants, maatjesprojecten, projecten gericht op ontmoeting/eenzaamheid, bezoeken dienst ouderen, TV-programma Good Veurein.

Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Karin Martens (karin.martens@maastricht.nl).

Lokale Aanpak Eenzaamheid

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit een ouderenperspectief

Het deelonderwerp Een tegen Eenzaamheid zoals opgenomen in het Integrale Plan GALA sluit aan bij het landelijke actieprogramma '[Eén tegen eenzaamheid](#)'. Met dit programma wil het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) eenzaamheid in Nederland verminderen aan de hand van 3 actielijnen: meer bewustwording in de samenleving over eenzaamheid, meer maatschappelijk initiatief tegen eenzaamheid en een lokale aanpak per gemeente tegen eenzaamheid. Als gemeente hebben we gehoor gegeven aan de oproep van VWS om ook voor Maastricht een lokale aanpak vorm te geven en onder te brengen in het plan GALA voor de komende 3 jaren.

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van Eenzaamheid

Onderstaande tabel laat zien dat ook ouderen in Maastricht te maken hebben met gevoelens van eenzaamheid.

Jaar gezondheids- Monitor	2008		2012		2016		2020		2021	2022	
	18-64	65+	18-64	65+	18-64	65+	18-64	65+	13-16	18-64	65+
Maastricht											
is eenzaam	37,9%	47,8%	37,2%	45,6%	45,2%	55,6%	49,6%	52,4%	nvt	57,3%	51,5%
is (zeer) sterk eenzaam	7,1%	12,3%	8,8%	11,7%	14,0%	12,3%	14,4%	13,0%	nvt	21,6%	14,4%
was afgelopen jaar soms tot (heel) vaak eenzaam	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	37,8%	nvt	nvt

3. Acties & Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

De lokale aanpak draagt bij aan de twee eerste actielijnen in het landelijke actieprogramma; bewustwording en maatschappelijk initiatief.

Voor de eerste actielijn zetten we in op publiekscampagnes (o.a. tijdens de Week tegen Eenzaamheid) en deskundigheidsbevordering van professionals.

Voor de tweede actielijn richten we begin 2024 een Signaalpunt tegen Eenzaamheid in via Humanitas, stimuleren we meedoen en ontmoeten in de buurt en stad en werken we samen met netwerken gericht op tegengaan van eenzaamheid (met onder andere een nieuw op te richten Lokale Coalitie tegen Eenzaamheid). Binnen de lokale aanpak eenzaamheid is er specifieke aandacht voor kwetsbare ouderen: waarbij specifieke aandacht voor allochtone ouderen (die de weg naar activiteiten en de hulpverlening nog niet goed vinden) en aandacht voor specifieke life-events.

4. Middelen

In de specifieke uitkering Gezond Actief Leven Akkoord is voor de jaren 2023, 2024 (beide € 75.000) en 2025 (€ 60.000) budget opgenomen voor de Lokale aanpak tegen Eenzaamheid.

Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Karin Martens (karin.martens@maastricht.nl).

1.3 Gezondheid

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit een ouderenperspectief

Het Regionaal Gezondheidsbeleid 'Zuid Spring Eruit' [Gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2020-2023 | Trendbreuk Zuid-Limburg \(trendbreukzuidlimburg.nl\)](#) en de lokale en regionale preventieakkoorden [Regionaal Preventieakkoord 2021-2023.indd \(ggdzt.nl\)](#) vormen de basis voor het gezondheidsbeleid. Daarin wordt, vanuit het oogpunt van preventie, gezondheidsbevordering en het doorbreken van de structurele gezondheidsachterstanden, vooral ingezet op de jeugd (van kindertoes tot kindertoes). Dat wil echter niet zeggen dat daarmee geen aandacht is voor volwassenen en ouderen. De reguliere inzet op het gebied van gezondheid is voor iedereen toegankelijk en op een aantal onderdelen specifiek gericht op ouderen zoals bijvoorbeeld vaccinatie aanbod, hitteplan en preventieaanbod en voorlichting op het gebied van leeftijdsgebonden aandoeningen. Vanuit de GGZ preventie wordt eveneens een breed aanbod gedaan waarin ook ouderen een specifieke plek hebben.

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van gezondheid?

De GGD voert periodiek gezondheidsonderzoeken uit naar jeugdigen en volwassenen inclusief ouderen. Deze zijn terug te vinden onder [Gezondheidsatlas Zuid-Limburg \(gezondheidsatlaszt.nl\)](#). Hierin is een compleet en actueel beeld terug te vinden van de stand van zaken met betrekking tot gezondheid.

3. Acties & Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

Het regionaal en lokaal gezondheidsbeleid zetten in op het doorbreken van de trend van toenemende gezondheidsachterstanden. Om dat te bereiken is het programma Trendbreuk in het leven geroepen waarin alle 16 gemeenten samenwerken om deze negatieve trend te doorbreken en in 2023 de gezondheidsachterstanden ten opzichte van Nederland met 25% te hebben teruggebracht. De focus lag tot voor kort voornamelijk op de jeugd, maar in 2023 wordt deze manier van werken ook uitgebreid naar andere leeftijdsgroepen waaronder ouderen. In een raadsinformatiebrief is u aangegeven dat het nieuw regionaal gezondheidsbeleid met 1 jaar is uitgesteld.

Met het tot stand komen van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), ingaande 2023 wordt 'vitaal ouder worden' ook specifiek benoemd als een gemeentelijke opgave. Onderdelen binnen GALA als valpreventie, zorgen voor een gezonde leefomgeving (fysieke omgeving), gecombineerde leefstijl interventies volwassenen, mentale gezondheid, welzijn op recept, één tegen eenzaamheid, mantelzorg en gezond bewegen dragen daaraan bij en dienen vanuit GALA integraal te worden ingericht op zowel beleidsmatig als uitvoerend niveau. Ook vanuit IZA ligt een aantal opgaves die niet exclusief maar wel betrekking hebben op ouderen als bijvoorbeeld e-health, hybride zorg, etc.

Ook wordt bij de invulling van IZA en GALA een nadrukkelijk verband gelegd met het programma Wonen, Ondersteunen en Zorg voor Ouderen WOZO en komt dit ook terug in de nog op te stellen beleidsplannen IZA en GALA.

4. Middelen

Het gezondheidsbeleid richt zich in principe op alle inwoners zonder dat er specifieke budgetten gealloceerd worden voor leeftijdsgroepen. Het is op dit moment nog te vroeg om aan te kunnen geven hoe de inzet er in de toekomst uit komt te zien specifiek voor de doelgroep ouderen. Valpreventie is bijvoorbeeld een verplichte ketenaanpak vanuit IZA waarvan de lokale uitwerking via GALA loopt, kent weliswaar een afgebakend budget maar het is moeilijk hard te maken dat dit alleen voor ouderen zal gelden. Het gaat in principe over iedereen met een verhoogd valrisico en dus ook over mensen met niet leeftijdsgebonden beperkingen. Het beleidsplan GALA zal in het derde kwartaal 2023 aan het college worden voorgelegd en dan zal ook meer duidelijkheid zijn over de meer leeftijdsgebonden inzet.

Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Kyra Claessen (kyra.claessen@maastricht.nl).

1.4 Sport en bewegen

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit het ouderperspectief

In de uitvoeringsnota sport- en beweegstimulering 2020-2025 (november 2020) is vastgelegd hoe we de sport- en bewegingsstimulering vormgeven. Deze nota constateert dat de sport- en beweegdeelname in Maastricht fors is toegenomen, maar er op onderdelen nog werk aan de winkel is. Zo blijft de sport- en beweegdeelname in bepaalde wijken achter en verdienen ook kinderen en niet-vitale senioren meer aandacht. In de wijken waar de sport- en beweegdeelname (te) laag is (Belfort, Boschpoort, Caberg, Malberg, Malpertuis, Mariaberg, Pottenberg, Limmel, Nazareth en Wittevrouwenveld) hebben we zelf de regie in handen genomen. We organiseren daar – samen met scholen, de zorg en het welzijnswerk – activiteiten en ondersteunen de verenigingen actief. In die wijken neemt Maastricht Sport ook deel aan het wijkgericht werken en de wijkteams. Concreet voor ouderen is sport en bewegen een manier en middel om uiting te geven aan participatie, om eenzaamheid te doorbreken en letterlijk en figuurlijk in beweging te komen of te blijven.

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van sport en bewegen?

Maastricht Sport heeft de afgelopen jaren specifiek ingezet op kinderen en senioren. Met de evaluatie van de sport en beweegprogramma's in 2020 is ook nagegaan in welke mate de sport- en beweegdeelname binnen de groepen is verhoogd. Het is goed te weten dat de sport- en beweegdeelname binnen de groep 19 tot 65 jaar – stadsbreed - ronduit goed is. Voor 3 indicatoren (voldoen aan de beweegrichtlijnen, wekelijkse sportdeelname en Nederlandse Norm Gezond Bewegen/NNGB) geldt dat de scores binnen deze groep gelijk zijn aan of zelfs iets hoger dan het Nederlandse gemiddelde. In vergelijking tot de cijfers in Limburg, scoort Maastricht zelfs goed.

Het beeld voor de Maastrichtse senioren/ouderen is minder positief. Op dezelfde indicatoren zijn de scores (beduidend) lager dan het Nederlandse gemiddelde (zie onderstaande tabel).

	Maastricht	Nederland
Voldoen aan beweegrichtlijnen	29,7%	36,9%
Wekelijkse sportdeelname	31,5%	34,8%
NNGB	64,1%	72,1%

Corona

In de beweegdeelname hebben we na corona nauwelijks een teruggang gezien. Mede door het uitbreiden van het aanbod, zien we juist een lichte toename van de deelname, met name bij de beweeggroepen.

3. Acties en Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

In 2020 zijn de doelstellingen zoals die in 2013 geformuleerd zijn behaald, maar er zijn nogal wat verschillen tussen wijken. Gemeente breed is onze doelstelling om de landelijke scores op het gebied van de nieuwe beweegrichtlijnen te evenaren. Daarbij maken we een onderscheid bij niet-vitale ouderen. Voor deze groep ouderen hebben we in de analyse ook geen verbetering geconstateerd. Voor die groep mikken we op bestendigen en op zijn best een lichte verbetering. De focus op de prioriteitswijken en de niet-vitale ouderen kunnen wij alleen waarmaken als wij wijkgericht werken en deelnemen aan de daarvoor bestaande structuren (de Wijkteams). Maastricht Sport kiest voor een integrale aanpak waarbij nauw wordt samengewerkt met collega's binnen het sociale domein, Trajekt en de zorgorganisaties. We kiezen hier voor een integrale sport-, beweeg en zorgarrangement, bij voorkeur in de onmiddellijke nabijheid van de woonomgeving. Onze aandacht gaat daarbij vooral uit naar de wijken in Noordwest en Noordoost, maar niet uitsluitend. Voor (niet-vitale) ouderen hebben we diverse beweegprogramma's ontwikkeld. We onderscheiden bij onze activiteiten voor ouderen 3 verschillende groepen ouderen: namelijk (1) ouderen zonder probleem, (2) ouderen met risicofactoren en (3) ouderen met een probleem. Voor een verdere uitsplitsing van de genoemde programmalijnen verwijzen we naar de Raadsinformatiebrief Sport en beweegprogramma's ouderen (29 maart 2023, kenmerk 2023.01593).

Gezond en Actief Leven Akkoord 2023-2026

Aanvullend op de beweegstimuleringsprogramma's wordt in het kader van het landelijk Gezond en Actief Leven Akkoord 2023-2026 (GALA) in Maastricht speciaal voor ouderen ingezet op 'vitaal ouder worden', 'gezond voedingspatroon bij ouderen', 'bewegen door ouderen' en 'valpreventie bij ouderen'.

Evaluatie

De activiteiten rondom Sport en Bewegen voor ouderen worden periodiek bijgesteld op grond van gesprekken, metingen en tevredenheidsonderzoeken. Bij Beweeg Bewust wordt periodiek het effect gemeten en iedere twee jaar vindt er een tevredenheidsonderzoek plaats. Bij de beweeggroepen vinden iedere 2 á 4 jaar een tevredenheidsonderzoek plaats.

4. Middelen

Actie	2023
Meer Bewegen voor Ouderen (MBVO)	164.482
Beweeg Bewust	162.750
Zorgzwemmen	16.125

Afhankelijk van het prijsindexcijfer van het CBS geldt een verhoging voor de jaren 2024 – 2026.
Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Leon Schijnen (leon.schijnen@maastricht.nl).

1.5 Zorg en mantelzorg

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit een ouderenperspectief

Ouderdom komt met veranderingen op alle levensdomeinen. Sommige ouderen zijn vitaal en anderen worden steeds kwetsbaarder. Lang niet alle ouderen zijn zorgafhankelijk.

Zorg voor ouderen gaat over integrale zorg. Ouderen zijn vaak kwetsbaar op verschillende gebieden tegelijk, medisch en sociaal. Dit gaat gepaard met meerdere vormen van ondersteuning: mantelzorg, welzijn, hulpmiddelen, huishoudelijke hulp, begeleiding, persoonlijke verzorging, verpleging en wonen. Belangrijk is daarbij oog te hebben voor de samenhang. Integrale toegang is één, maar verandering van en innovatie in de ondersteuning vraagt vooral om integraliteit in de uitvoering ervan. De ondersteuning beïnvloedt elkaar en vraagt om afstemming. Hoe meer verschillende partijen betrokken zijn, hoe meer afstemming nodig is en hoe moeilijker het is om tot samenhangende ondersteuning te komen. Integrale ouderenzorg is gebaat bij een beperkt aantal (samenwerkende) partijen met een brede deskundigheid en verantwoordelijkheid op het terrein van ouderenzorg. Vanuit deze basis kan gewerkt worden aan nieuwe vormen van integrale collectieve en/of individuele ondersteuning voor ouderen en (verdere) samenwerking met zorgaanbieders en zorgverzekeraars. Vanaf 2020 is voor de opdracht Algemeen toegankelijke voorziening begeleiding groep voor ouderen (dagbesteding ouderen) een beperkt aantal zorgaanbieders gecontracteerd met een brede deskundigheid en verantwoordelijkheid op het terrein van ouderenzorg. Ouderen zijn in dit verband inwoners die als gevolg van psychogeriatrische en/of geriatrische aandoening of beperking behoefte hebben aan deze ondersteuning. De toegang tot deze ondersteuning hebben we verschoven van de gemeentelijke consulent naar de wijkverpleegkundige. Daarmee ontstaat een meer gerichte en integrale kijk op de (organisatie van de) ondersteuningsbehoefte. Beoordeeld wordt of deze werkwijze breder toepasbaar is. Daarbij valt te denken aan hulp bij het huishouden, hulpmiddelen, vervoersvoorzieningen en begeleiding individueel.

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van Maatschappelijke ondersteuning en mantelzorgondersteuning?

De cliëntervaring binnen de maatschappelijke ondersteuning toont aan dat de tevredenheid hierover hoog is. Het effect van de ondersteuning op de kwaliteit van leven scoort liefst maar 81% (CEO WMO over het jaar 2023). Hoewel dit cijfer en de overige uitkomsten van [het cliënt-ervaringsonderzoek](#) Wmo niet specifiek te herleiden zijn naar de populatie ouderen zijn er geen redenen om aan te nemen dat dit specifiek voor de

doelgroep ouderen anders is. Integendeel, ouderen vormen de grootste groep binnen de maatschappelijke ondersteuning en hun ervaring weegt daarmee zwaar in de uitkomsten.

De toekomstbestendigheid van de maatschappelijke ondersteuning is een zorgpunt. Het groeiend aantal ouderen in combinatie met de krimpende arbeidsmarkt van zorg en ondersteuning leidt tot wachtlijsten bij de dienstverlening huishoudelijke hulp. Een andere benadering en andere aanpak is nodig om die toekomstbestendig te maken. Of zoals de titel van het landelijke rapport over de toekomst van de ouderenzorg aangeeft: [Niets doen is geen optie](#).

In het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wordt mantelzorgondersteuning ook meegenomen.

3. Acties & Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

De doorvertaling van de sociale visie leidt tot een fundamenteel andere benadering van de ondersteuningsbehoefte. Om langer zelfstandig thuis wonen mogelijk te (blijven) maken, is het nodig dat inwoners minder leunen (op de overheid) en meer steunen (op hun eigen mogelijkheden en die van de omgeving). Waar nodig helpen we ze daarbij. Daarbij zien we intensivering van de samenwerking met zorgaanbieders en zorgverzekeraars als belangrijke ontwikkelrichting om het toeleveringsrisico het hoofd te bieden.

Op basis van de ervaringen met het strategisch partnerschap en de rol van de wijkverpleging bij de toegang tot dagbesteding wordt beoordeeld of deze methodiek toepasbaar is op de ondersteuning aan ouderen in de volle breedte van de Wmo. Deze beweging krijgt thans vorm in het project herijking huishoudelijke hulp.

4. Middelen

Dienstverlening	Totale middelen 2023	Aandeel ouderen (65+)	Middelen ouderen
Hulp bij Huishouden (HbH)	€ 15.700.000	75%	€ 11.775.000
Begeleiding Individueel (BGI)	€ 11.500.000	8,5%	€ 977.500
Begeleiding Groep (BGG)	€ 4.200.000	50%	€ 2.100.000
Totaal	€ 31.400.000		€ 14.850.000 (47%)

Maatwerkvoorzieningen	Totale middelen 2023	Aandeel ouderen (65+)	Middelen ouderen
Woonvoorzieningen	€ 1.481.326	53%	€ 785.103
Rolstoelen	€ 1.065.715	64%	€ 682.058
Vervoersvoorzieningen	€ 5.059.479	73%	€ 3.693.420
Totaal	€ 7.606.520		€ 5.160.580 (68%)

Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Danny Meerten (danny.meerten@maastricht.nl).

1.6 Veiligheid

Veiligheid binnen relatie(s)

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit een ouderenperspectief

Alle inwoners, jong en oud, van Maastricht, en breder van de regio Zuid-Limburg, verdienen het om in veiligheid op te groeien en mee te doen aan de samenleving. Als deze veiligheid er niet is, leidt dat tot (grote) schade aan de inwoners die het betreffen.

Om huiselijk geweld en kindermishandeling de aandacht te geven die het verdient, wordt een regiovisie op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) gemaakt. Gemeenten hebben hiervoor een opdracht vanuit de WMO. De visie moet leiden tot een beter lokaal en regionaal beleid, waarbij alle partijen daarbinnen hun verantwoordelijkheid nemen voor de aanpak van geweld in huiselijke kring. De aanpak van ouderenmishandeling is één van de onderdelen hiervan.

De regiovisie GIA voor de periode 2019 – 2022, genaamd 'Geweld Hoort Nergens Thuis Zuid-Limburg', is geëvalueerd. Samen met heel veel netwerkpartners wordt er op dit moment gewerkt aan de totstandkoming van de regiovisie GIA voor de periode 2023 tot en met 2031. Hiervoor vormt de evaluatie van de regiovisie 'Geweld Hoort Nergens Thuis' een van de pijlers.

Voor de invulling van de regiovisie GIA is een gezamenlijk breed gedragen ambitie essentieel. Een gezamenlijke ambitie en focus geeft richting en vormt de basis voor effectieve samenwerking. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat we alleen door effectieve samenwerking de cirkel van geweld kunnen doorbreken. Dit is uiteraard ook van belang voor de aanpak van ouderenmishandeling.

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van veiligheid binnen relatie(s)?

In het algemeen kan worden gesteld dat ouderenmishandeling zich vaak afspeelt achter de voordeur. Hoe vaak ouderenmishandeling exact voorkomt en hoe groot dus de daadwerkelijke problematiek van ouderenmishandeling is derhalve moeilijk te duiden.

Wel hebben we zicht op de cijfers met betrekking tot meldingen en adviesvragen van ouderenmishandeling.

Zowel de adviesvragen als de meldingen van huiselijk geweld worden door Veilig Thuis geregistreerd.

Ouderenmishandeling is daar een onderdeel van en is derhalve inzichtelijk te maken.

Bij adviesvragen wordt Veilig Thuis benaderd door burgers en professionals. Er zijn vermoedens van kindermishandeling en/of huiselijk geweld (o.a. ouderenmishandeling). Er worden tips en handvatten (adviezen) gegeven: bijvoorbeeld over hoe in gesprek te gaan met ouders/ouderen en eventueel kinderen. Als het niet mogelijk is om zelf de situatie op te lossen en/of als de situatie te complex of ernstig is, kan er een melding worden gedaan. Er is dan sprake van acute of structurele onveiligheid.

In onderstaande tabel het overzicht van het aantal meldingen en adviezen ouderenmishandeling bij Veilig Thuis in Zuid-Limburg van 2019 t/m 2023. Voor 2022 en 2023 ook uitgesplitst voor Maastricht.

Meldingen ouderenmishandeling bij Veilig Thuis	2019	2020	2021	2022	31-10-2023
Zuid-Limburg	117	82	86	85	53
Maastricht				10	4
Adviezen ouderenmishandeling van Veilig Thuis	2019	2020	2021	2022	
Zuid-Limburg	178	155	154	175	177
Maastricht				29	25

Op basis van de cijfers valt op te merken dat er met betrekking tot de meldingen sprake is van een vrijwel gelijkblijvend aantal in de jaren 2020 t/m 2022. De adviesvragen in 2022 zijn gestegen ten opzichte van 2020 en 2021 hetgeen mogelijk verklaard kan worden door de coronapandemie.

1. Acties & Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

Zoals in de inleiding is aangegeven wordt de regiovisie geweld in afhankelijkheidsrelaties (GIA) momenteel gevormd voor de periode vanaf 2023, met waarschijnlijk een looptijd van 8 jaar. De regiovisie wordt begin 2024 tezamen met een uitvoeringsplan voor besluitvorming aangeboden aan de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Ouderenmishandeling is hiervan een van de onderdelen. In het uitvoeringsplan wordt de concrete inzet op

diverse deelthema's opgenomen met de daarvoor benodigde randvoorwaarden. Gezien de evaluatie van de regiovisie 'Geweld Hoort Nergens Thuis' is ouderenmishandeling in de regiovisie één van de thema's van dit uitvoeringsplan. Inzet zal voornamelijk gericht zijn op het vergroten van signaleringsvaardigheden van professionals en het vergroten van bewustwording en het activeren van burgers om hulp en advies te vragen. Er is vaak sprake van schaamte en grote afhankelijkheid waardoor de 'drempel' om hulp te vragen heel hoog is. Wij willen deze 'drempel' verlagen. Daarnaast wordt ingezet op het in kaart brengen van de beschikbare expertise, bijvoorbeeld op het gebied van financieel misbruik van ouderen, waardoor de route naar hulp duidelijk is voor professionals. Bij het versterken van signaleringsvaardigheden wordt concreet gedacht aan uitvoerende (frontoffice) medewerkers die veelvuldig in contact komen met ouderen, bijvoorbeeld WMO-consulenten en sociale teams.

Hierbij is ook het opnieuw inzetten van een meldcodetour een optie, maar ook het verspreiden van een signaalkaart met betrekking tot de meldcode. De meldcodetour is eerder ingezet en is bedoeld om de bewustwording te vergroten onder welzijn- en zorgprofessionals rondom de toepassing van de meldcode specifiek gericht op ouderenmishandeling.

Begin 2024 willen we binnen de gemeente Maastricht daarnaast aansluiten bij het convenant van de lokale alliantie 'Financieel veilig ouder worden'.

2. Middelen

Er zijn (vooralsnog) geen specifieke middelen voor het thema ouderenmishandeling gereserveerd. De bestaande budgetten voor de totale aanpak van Geweld in Afhankelijkheidsrelaties zijn taakstellend voor de uitvoering van de regiovisie GIA.

Het budgettaire kader hiervoor zijn de regionale decentralisatiemiddelen die Maastricht krijgt van het rijk (Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang, DU VO). Maastricht krijgt deze middelen als centrumgemeente voor de regio Maastricht Heuvelland en Westelijke Mijnstreek.

Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Simon Kallenbach (simon.kallenbach@maastricht.nl) en Erwin Pinckaers (erwin.pinckaers@maastricht.nl).

Veiligheid buitenshuis (verkeer)

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit een ouderenperspectief

Mobiliteit is een bouwsteen van de omgevingsvisie Maastricht 2040. Vanuit de drie verbindende thema's uit de omgevingsvisie zijn de opgaven voor het mobiliteitsbeleid van de stad Maastricht gedefinieerd:

- Verbeteren van de gezondheid van haar inwoners en leefbaarheid van de stad.
- Verbeteren van de bereikbaarheid in het belang van de bezoekstad, agglomeratiekracht en connectiviteit.reductie van de CO2-uitstoot ten behoeve van klimaatdoelstellingen en daarnaast de transitie naar een energie neutrale samenleving.
- Borgen van inclusieve mobiliteit door het verbeteren van de toegankelijkheid en verkeersveiligheid.

De doelstellingen voor het borgen van inclusieve mobiliteit door het verbeteren van de toegankelijkheid en verkeersveiligheid specifiek voor ouderen zijn als volgt:

- Verlagen van het aantal verkeersslachtoffers met als ambitie nul slachtoffers.
- Op peil houden van mobiliteit van senioren, bij voorkeur lopend en fietsend of in het reguliere openbaar vervoer.
- Alle Maastrichtenaren hebben in dezelfde mate toegang tot mobiliteit (VN-verdrag).

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van verkeersveiligheid?

De ontwikkeling van de verkeersslachtoffers –en doden in Nederland, specifiek voor ouderen (60 jaar en ouder) laat een negatieve trend zien. Landelijk is de grootste stijging te zien in het aantal verkeersdoden van 75 jaar en

ouder. De oorzaak hiervan is met name het E-bike gebruik onder ouderen. Deze trend is helaas ook in Maastricht waar te nemen, zoals blijkt uit de navolgende cijfers over de jaren 2014 t/m 2022.

Aantal geregisterde slachtoffers per jaar van 60 jaar en ouder			
Jaar	Slachtoffer	Waarvan gewond	Waarvan dodelijk
2014	19	19	0
2015	26	25	1
2016	20	18	2
2017	20	20	0
2018	26	25	1
2019	22	21	1
2020	26	26	0
2021	24	23	1
2022	26	23	3
Bron: Via.nl			

3. Acties & Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

Voor de inrichting van de openbare ruimte (wegen, fietspaden, voetpaden) is de taak van de gemeente om dit voor alle inwoners zo veilig mogelijk te doen. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke aandachtspunten van de verschillende groepen inwoners, dus ook voor senioren. De wijze waarop we dit doen is conform de landelijke risico gestuurde aanpak.

In het kader van ons mobiliteitsbeleid is één van de ambities: het borgen van inclusieve mobiliteit door het verbeteren van de toegankelijkheid en verkeersveiligheid. Daarin is het advies van de Adviescommissie Seniorenbeleid Maastricht (ASM) meegenomen omtrent 'het op peil houden van mobiliteit van senioren, bij voorkeur lopend en fietsend of in het reguliere openbaar vervoer'.

In de opgave van **inclusieve mobiliteit** passen de randvoorwaarden voor onze oudere inwoners. In het kader van het STO(E)P-principe (Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer, Elektrische auto, Personenauto) wordt prioriteit gegeven aan voetgangers en fietsers. Hierbij hebben we aandacht voor onze oudere inwoners.

- Onze ouderen zien wij als **kwetsbare verkeersdeelnemers**. We zien deze kwetsbaarheid ook terug in een stijging van het aantal fietsongevallen onder ouderen. Onder het motto 'niet afstappen, maar doortrappen' gaan de gemeenten in de regio Maastricht/Heuvelland samen met Veilig Verkeer Nederland en de Fietzersbond, ondersteund door de Provincie Limburg, inzetten op het project Doortrappen. Dit project is gericht op het langer en veiliger blijven fietsen door ouderen, door het uitvoeren van diverse interventies. Op die manier moet het aantal fietsongevallen onder ouderen afnemen en kunnen ouderen langer mobiel en vitaal blijven.
- Het veilig fietsen is ook onderdeel van de inzet en campagne **Posifiets** die door **Zuid-Limburg Bereikbaar** voor de gemeente uitgevoerd wordt.
- We vinden het belangrijk dat ouderen, indien zij zich met de eigen auto verplaatsen, dit veilig blijven doen. Daarom wordt samen met de **Verkeers Veiligheidsgroep Maastricht (VVGGM)** rijvaardigheidsritten aangeboden.
- Behalve doortrappen ontwikkelen we samen met het **Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid Limburg** (gedrags)campagnes gericht op veilig deel blijven nemen aan het verkeer door senioren/ouderen.

4. Middelen

De financiële inzet vanuit verkeersveiligheid richt zich op gedragscampagnes. Voor de komende jaren is vanuit het 'flankerend verkeersveiligheidsbeleid' de volgende inzet voorzien:

Actie	2023	2024	2025	2026
Doortrappen*	€10.000	€10.000	€10.000	€10.000
Rijvaardigheidsritten	€5.500	€5.500	€5.500	€5.500
#Posifiets	Via Zuid-Limburg Bereikbaar	Via Zuid-Limburg Bereikbaar	Via Zuid-Limburg Bereikbaar	Via Zuid-Limburg Bereikbaar
Campagnes met ROVL	€-	€pm	€pm	€pm

* inclusief Provinciale middelen

Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Angèl Willems (angel.willems@maastricht.nl).

1.7 Informatie en communicatie

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit een ouderenperspectief

Maastricht, stad van verbondenheid. Zo luidt de titel van het coalitieakkoord 2022-2026. Het versterken van de verbondenheid *in* de stad en *met* de stad vergt onder meer permanente aandacht voor onze manier van communiceren. De gemeentelijke communicatie is letterlijk een verlengstuk van onze leuze: “opening naar de stad”. In een poging om álle Maastrichtenaars, waaronder de ouderen, te bereiken, wordt ingezet op een mediamix waarbij papieren-, TV- en digitale kanalen worden bespeeld en ingezet. De Adviescommissie Seniorenbeleid Maastricht (ASM) is een belangrijke partner en klankbordgroep bij de ontwikkeling van onze mediamix, die we samen met ASM in 2022 hebben geactualiseerd.

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van Informatie en Communicatie?

Uit het mediaonderzoek van 2022, waarvan de resultaten in januari 2023 werden gepresenteerd, blijkt dat de gemeentelijke mediamix een bereik heeft van 94% bij de Maastrichtenaars van 75 jaar en ouder. In een steeds verder digitaliserende wereld proberen we alle doelgroepen in de stad daarin mee te nemen. Zo biedt Centre Céramique een - fysieke - cursus aan om mensen wegwijs te maken op het internet. Ondertussen verliezen we het niet-digitale deel van de bevolking niet uit het oog. Ouderen hebben onze speciale aandacht, met name 75-plussers zijn gemiddeld oververtegenwoordigd in de niet-digitale doelgroep, ook al beschikt 92% van hen over internet; dat betekent toch ook 8% niet.

3. Acties & Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

Het is de ambitie om het uitstekend bereik (94%) van de gemeentelijke mediamix bij ouderen de komende jaren te bestendigen. Daarnaast is RTV Maastricht (het medium met het hoogste bereik onder ouderen) door de gemeente uitgenodigd om een plan te formuleren gericht op het intensiveren en het maximaal vergroten van de effectiviteit van de communicatie naar en het contact met en tussen ouderen, als onderdeel van de uitvoering van de motie 'RTV Maastricht' waarover de raad is geïnformeerd middels een [Raadsinformatiebrief](#).¹³ In het radio/documentaire-project 'The Sixties' wordt een groep muzikanten gevolgd die in de jaren '60 en '70 succesvol zijn geweest in diverse Maastrichtse popbands en het plan hebben opgevat om weer met elkaar muziek te maken en toe te werken naar een publieksoptreden. In het radio/documentaire-project gaat tevens veel aandacht uit naar 'ouderen-activering'. Het project is een middel om actieve deelname van ouderen te stimuleren en continueren. Op een indirecte wijze zet het project mensen aan tot actie door inzichtelijk te maken dat de gemeente en andere (welzijns-) organisaties voorzien in een aanbod voor ouderen op het gebied van cultuur, sport, welzijn, zorg, huisvesting, vervoer, sociaal maatschappelijk vlak.

4. Middelen

Vanuit het gereserveerde budget voor ouderencommunicatie wordt voor 2024 € 75.000 gereserveerd voor dit project.

Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Wim Ortjens (wim.ortjens@maastricht.nl).

1.8 Cultuur(participatie)

1. Inleiding op het beleidsveld vanuit een ouderenperspectief

De [Maastrichtse cultuurvisie](#) “Cultuur maakt Maastricht. Maastricht maakt cultuur” onderstreept het belang van het maken en beleven van cultuur. Voor het individuele welzijn maar ook voor het samenleven in de wijken. Cultuur voedt de dialoog en stimuleert het onderling contact tussen bewoners over leeftijden heen, en bevordert zo de sociale saamhorigheid.

Concreet voor ouderen is cultuurparticipatie een manier en middel om uiting te kunnen geven aan creativiteit, om de eenzaamheid te doorbreken en letterlijk en figuurlijk in beweging te blijven, zo stelt de cultuurvisie. Cultuur emancipeert de Maastrichtenaar van jong tot minder jong.

¹³ https://maastricht.parlaeus.nl/vrij/public/bestuursdocument/action=showdoc/gd=aa88880aa80a000a02a2a000b56ee132/RIB_-_Motie_RTV_Maastricht.pdf

2. Hoe gaat het met onze ouderen op het vlak van cultuur?

Cultuurparticipatie wordt op dit moment door de gemeente middels Cultuurmakers Maastricht, onderdeel van Centre Céramique gestimuleerd en gefaciliteerd in nauwe samenwerking met een brede waaier aan partners uit het culturele en sociale veld waaronder Trajekt, Thuiszorg, Sevagram, Envida, buurthuizen, Marres en de Nederlandse Dansdagen. Een uitgebreider overzicht met de lopende, concrete activiteiten gericht op cultuurparticipatie door ouderen is opgenomen bij punt 4 (middelen).

Er is op dit moment geen nulmeting beschikbaar over deelname, ervaringen en eventuele belemmeringen op het gebied van cultuurparticipatie door ouderen. Dit vraagt extra capaciteit.

3. Acties & Ambities: doorkijk vanuit het heden naar de toekomst

We stimuleren, nu en in de toekomst, het maken en meemaken van cultuur in onze stad. Dit doen we door het ondersteunen van cultuureducatie en – informatie op alle niveaus, waarbij speciale aandacht uitgaat naar de groeiende groep ouderen.

Samen met sociale en culturele partners zijn we in continue dialoog en verkennen we nieuwe mogelijkheden om ouderen te laten participeren in bestaande en nieuwe culturele projecten. Waar mogelijk zoeken we naar uitbreiding, aanpassing en continuering van de lopende projecten. We maken cultuurparticipatie ook letterlijk laagdrempelig voor ouderen door de toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen te screenen en waar nodig aan te passen. Hiertoe wordt tevens een gemeentelijke procedure voor toegankelijk (ver)bouwen opgesteld. We brengen cultuur dicht bij de mensen en bieden alle makers en meemakers een gastvrij huis.

4. Middelen

Project Cultuurcoach Projectgelden per jaar t/m 2024	2023	2024
De onzichtbare collectie - Marres & Stichting met je hart	€ 10.000,00	€ 10.000,00
dansWEB - NDD & diverse culturele en welzijnsorganisaties	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Wildcards Ouderen	€ 3.500,00	€ 3.500,00
Buurtopera Malpertuis, wijkgericht, ook ouderen – Opera ZUID & Trajekt	€ 10.000,00	€ 10.000,00
BTM (Buurttheater Maastricht), wijkgericht, ook ouderen	€ 10.000,00	€ 10.000,00
We Live here, wijkgericht, ook ouderen – Via ZUID, Woonpunt, MOHA, SoAP Maastricht	€ 27.500,00	€ 30.000,00
Project Sjoen Mestreech + Kunst door de buis Sevagram Scharwyerveld & Sevagram Campagne	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Kunst aan de keukentafel - Trajekt, Envida, Sociaal team (Malpertuis, Caberg, Pottenberg)	€ 10.000,00	€ 14.500,00
Muurschildering buurthuis Limmel	€ 3.000,00	0
Subtotaal	€ 94.000,00	€ 98.000,00
Loonkosten fte per jaar		
Cultuurcoach ouderen 0,8 fte	€ 66.000,00	€ 66.000,00
Subtotaal	€ 66.000,00	€ 66.000,00
TOTAAL PER JAAR	€ 160.000,00	€ 164.000,00

Ambtelijk aanspreekpunt/contactpersoon: Gerdie Haasen (gerdie.haasen@maastricht.nl).

2. Voorbeelden van activiteiten in het kader van Cultuur(participatie)

Binnen het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het 'Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2023-2026' wordt specifiek aandacht gevraagd voor het thema 'Vitaal ouder worden'. De uitvoering van IZA en GALA bevindt zich op dit moment nog in een opstartfase.

Een toename van laagdrempelige cultuurparticipatie in de buurt onder onze oudere inwoners, o.a. opgepakt door de cultuurcoach ouderen. We geven hier op verschillende manieren invulling aan.

- Stimuleren van cultuurparticipatie bij ouderen in diverse buurten. Gericht op ouderen die niet terug te vinden zijn in de bezoekers van de culturele organisaties zoals het 'Theater aan het Vrijthof', 'Kumulus' of 'Natuurhistorisch Museum'.

Voorbeelden van initiatieven/projecten in de buurt in 2023:

Wat	Waar	Door wie	Aantal bereikte ouderen
Project 'Sjoen Mestreech'	Scharweyerveld en Campagne	Sevagram Verwenzorg	32 uniek 128 totaal
Project 'Kunst door de Buis'	Online	Sevagram en diverse (beeldende) kunstenaars	10 uniek 60 totaal
'Kunst aan de keukentafel'	Caberg, Pottenberg, Malpertuis	Trajekt, Sociaal Team en Envida	9 uniek 71 totaal
Project 'Onzichtbare collectie' met 16 workshops met kinderen en ouderen	Thuis en op school	Marres Huis voor hedendaagse cultuur i.s.m. leerlingen van diverse scholen	55 uniek 125 totaal
Dansweb	Locaties: Scharwyerveld en Licht en Liefde	Samenwerking van o.a. Sally Dansgezelschap en Kaleidoscoop	125 uniek 175 totaal
Project Buurttheater Maastricht	Mariaberg/Caberg De Wiemerink	Buurttheater Maastricht en trajekt	206 uniek 750 totaal
Project Buurtopera Maastricht	Malpertuis	Opera Zuid en Trajekt	81 uniek 889 totaal
We live Here	Pottenberg	Via Zuid, Woonpunt, MOHA, SoAp Maastricht	152 uniek 520 totaal
Tuinmuurschildering Limmel	Buurthuis Limmel	Trajekt, Servatius en beeldend Kunstenaar	X uniek 20 Totaal 30

- We zijn in gesprek met bezoekers en deelnemers van buurthuizen, buurtplatforms en ouderenorganisaties zoals Stichting Gouden Uren. Zowel met Trajekt, Sevagram, Envida, Marres, NDD en andere (nieuwe) culturele partners zullen we blijven zoeken naar mogelijkheden om ouderen (gezond, kwetsbaar, bicultureel, etc.) te laten participeren in bestaande of nieuwe projecten.
- DansWEB: De Nederlandse Dansdagen zal komende jaren diverse initiatieven verder ontwikkelen waarbij dans en ouderen centraal staan.
- Samen met Envida en Trajekt zullen activiteiten rond het project Kunst aan de keukentafel verder uitgebreid worden in o.a. de wijk Heer. Hierbij proberen we met name de eenzame ouderen te bereiken en te stimuleren om aan te sluiten bij bestaande of nieuwe initiatieven rond cultuurparticipatie in hun wijk.
- Het project "Sjoen Mestreech" zal verder ontwikkeld worden waarbij de nadruk meer zal komen te liggen op het betrekken van buurtbewoners bij de projecten rond de zorgcentra Campagne, Scharwyerveld en Licht en Liefde.
- Het project "De onzichtbare Collectie" zal ook de komende jaren verbindingen blijven zoeken tussen jongeren en ouderen.
- Bij onze contacten met buurthuizen en ouderenorganisaties blijven we initiatieven die vanuit de behoeften van ouderen ontstaan ook de komende jaren zoveel mogelijk ondersteunen.

3. Voorbeelden van activiteiten in het kader van Zorg en Mantelzorg

Zorg

Uit het landelijk programma 'Langer Thuis' (LT): (1) een goede ondersteuning en zorg thuis, (2) zorgen voor een soepele doorstroom van en naar (tijdelijk) verblijf, (3) mantelzorgers weten dat zij er niet alleen voor staan en (4) mantelzorgers worden ontzorgd.

- Daarnaast uit het landelijk programma 'Wonen en Zorg voor Ouderen' (WOZO) dat duidelijkheid biedt over de beweging die nodig is om de ondersteuning en zorg voor ouderen nu en in de toekomst toegankelijk, van goede kwaliteit, organiseerbaar en betaalbaar te houden.
- Vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) doen ouderen dagelijks een beroep op diverse voorzieningen. Deels als ondersteuning van de oudere, deels als steun voor de mantelzorgers die dagelijkse zorg verlenen.
 - Hulp bij het huishouden
 - Scootmobielen en vervoer op maat
 - Dagbesteding algemeen toegankelijk
 - Dagbesteding begeleiding groep voor de wat zwaardere vraagstukken rondom zelfredzaamheid.
- Hieronder is te lezen welke activiteiten zijn uitgevoerd, uitgesplitst per soort ondersteuning. Daarnaast staat gedetailleerde informatie over de ondersteuning van de vele mantelzorgers in onze stad.
 - In de WMO maatwerkvoorziening **Hulp bij het Huishouden** hebben we sinds 2022 te maken met wachtlijsten. Dit zorgt ervoor dat er een categorie-indeling is gemaakt waarbij categorie A de meest urgente indicaties betreffen van onze meest kwetsbare inwoners. Dit betekent wanneer er sprake is van terminaliteit, de ondersteuning gekwalificeerd kan worden als huishoudelijke hulp plus, er sprake is van een totale afwezigheid van een sociaal netwerk en/of het risico op vervuiling groot is. De burgers die niet in categorie A vallen, kunnen in principe gebruik maken van een persoonsgebonden budget (PGB). Cliënten die een PGB weigeren en vasthouden aan zorg in natura komen op de wachtlijst in categorie B en krijgen hiermee een lagere prioriteit.
 - De algemene voorziening **scootmobielen** is vanaf 1 augustus 2022 opengesteld voor nieuwe gebruikers. Inwoners van Maastricht met een zeer beperkte mobiliteit kunnen vanaf die datum zélf een scootmobiel regelen via de gemeentelijke website. Men betaalt daarbij een maandelijkse bijdrage in de kosten van de scootmobiel. Burgers met een lager of middeninkomen kunnen een tegemoetkoming in de kosten aanvragen. Zo betalen mensen met een netto-inkomen tot 110% van het bijstandsniveau, maximaal €16,80 per maand voor een standaard scootmobiel. De volgende stap is om ook de

- inwoners die op dit moment gebruik maken van een maatwerkscootmobiel, toe te leiden naar de algemene voorziening. Vanaf september 2022 zijn ook de burgers met een maatwerkvoorziening scootmobiel omgezet naar de algemene voorziening.
- We hebben vanaf 2021 geëxperimenteerd met een '**Algemeen toegankelijke voorziening Begeleiding** Groep' (dagbesteding voor ouderen) (Atv BG) - die eerder door zorgaanbieders als Envida, Sevagram en Woonzorgcentrum De Beyart- als maatwerkvoorziening werden aangeboden. In 2022 heeft dit verder vorm gekregen en heeft dit een plek gekregen in de uitvoering via zorgpunt naar de wijkverpleegkundige. Het betreft de algemeen toegankelijke voorziening groepsbegeleiding (dagbesteding voor ouderen). Hierdoor wordt (een deel van) het aanbod dat eerst als maatwerkvoorziening gold zonder gemeentelijke indicatie toegankelijk gemaakt, specifiek voor de doelgroep ouderen van 70+ met een psychogeriatrische en/of geriatrische aandoening of beperking. Dit heeft erin geresulteerd dat er 149 mensen zijn ingestroomd in de Atv BG en in Maastricht 10 locaties beschikbaar zijn. Een forse verbetering van ons aanbod aan onze kwetsbare ouderen.
 - In 2022 hebben we de begeleiding aanbesteed aan een samenwerkingsverband van aanbieders, waardoor ouderen vanaf 2023 gelijk na aanmelding **individuele en groepsbegeleiding** kunnen ontvangen, zonder dat zij eerst moeten wachten op een keukentafelgesprek. Ook een forse verbetering van onze ondersteuning.

Mantelzorg

- De gemeente Maastricht probeert op veel manieren **mantelzorgers** in onze stad te ondersteunen zodat zij op een gezonde en evenwichtige manier voor hun naaste en voor zichzelf kunnen (blijven) zorgen. Zo is er passende ondersteuning in de vorm van: informatie, advies en begeleiding, emotionele steun, educatie, praktische hulp, respijtzorg, financiële tegemoetkoming en materiele hulp. We hebben als gemeente Maastricht een divers aanbod, diverse regelingen, maken voorzieningen mogelijk en hebben een Steunpunt mantelzorg dat we subsidiëren. Steunpunt Mantelzorg Zuid (www.mantelzorgzuid.nl) heeft deze expertise en ontvangt gemeentelijke subsidie om uitvoering te geven aan deze ondersteuning. Hun mantelzorgconsulenten en de mantelzorgmakelaar en vrijwilligers ondersteunen de mantelzorgers op diverse gebieden. Ze onderhouden tevens de contacten met andere relevante partijen zoals onze gemeentelijke toegang van WMO en jeugd, huisartsen, wijkservicepunten omdat zij ook veel voor mantelzorgers betekenen en/of doorverwijzen naar de juiste plek.
- Er bestaan verschillende vormen van **respijtzorg**; o.a. dagopvang, logeeropvang, aanwezigheidszorg, respijtzorg light (gezamenlijke activiteiten voor zorgvrager en mantelzorger) en professionele thuiszorg. Afhankelijk van welke type respijtzorg het meest passend is, wordt deze aangevraagd vanuit de WMO, Jeugdwet, Wlz of Zvw
- Tot slot geven we als gemeente blijk van waardering aan onze mantelzorgers. Vanaf 2021 is er een nieuwe regeling **mantelzorgwaardering** (mantelzorgcompliment) van kracht.: €75,- voor de mantelzorger vanaf 12 jaar, waarbij de jonge mantelzorgers (12 jaar tot 18 jaar) het bedrag van € 75,- ontvangen in de vorm van een waardebon via het Steunpunt Mantelzorg. Gemiddeld doen op jaarbasis zo'n 2.646 inwoners een aanvraag mantelzorgwaardering. Naast de mantelzorgwaardering in de vorm van een geldelijke waardering, hebben we als gemeente Maastricht een bloemetjesactie voor onze mantelzorgers in Maastricht op de dag van de mantelzorg in november. Gemiddeld doen op jaarbasis zo'n 436 inwoners een aanvraag voor een bloemetje voor hun mantelzorger.

- Met de landelijke trend van een bevolking die steeds ouder wordt en met een relatief laag geboortecijfer, is er op termijn meer behoefte aan ondersteuning en zorg, maar zijn er minder mensen om ondersteuning en zorg te bieden. Zowel vanuit het (sociale) netwerk van mensen – zoals mantelzorgers en vrijwilligers – als op de arbeidsmarkt. Daarmee wordt een sterke sociale basis en het omzien naar elkaar nog belangrijker dan voorheen. Mantelzorgers vervullen een belangrijke rol in het sociale netwerk van mensen.
- Ondersteuning van deze mantelzorgers is nodig zodat zij dit op een goede en gezonde manier kunnen blijven doen. Lokaal is er bij het inrichten van vrij toegankelijke, laagdrempelige, wijkgerichte voorzieningen als sociale basis voor ontmoeting en ontwikkeling daarom ook aandacht voor de groep mantelzorgers, hun zorgvragers en hun sociale netwerk.
- Daarnaast zetten we in op ons ideale toekomstperspectief van één Zorgpunt voor Maastricht Heuvelland met:
 - Eén loket voor verwijzers;
 - Eén telefoonnummer;
 - Advisering en bemiddeling semi-acute zorg (kortdurende zorg);
 - Bemensing door inhoudsdeskundige medewerkers;
 - Bemiddeling naar alle VVT-organisaties (verpleeg-, verzorgingshuizen en thuiszorg);
 - Een actueel beddenoverzicht (ten aanzien van schakelbedden, covid bedden, eerstelijnsverblijf, geriatrische revalidatiezorg, crisisopnames, respijtzorg (logeerzorg), logeren VPT (volledig pakket thuis), hospice).
- En een expertisecentrum kortdurende ouderenzorg met:
 - Bundeling van diverse vormen van kortdurende zorg en uitbreiding met andere zorgvormen.

